

Kolla korken

- för att undvika barnförgiftningar

**En kemikaliekampanj med tillsyn i butiker
och information till allmänheten**

Augusti 2004

Kolla korken

- för att undvika barnförgiftningar

En kemikaliekampanj med tillsyn i butiker
och information till allmänheten

Miljösamverkan Västra Götaland augusti 2004

Denna handledning har tagits fram under maj-augusti av
Miljösamverkans projektgrupp kemikalietillsyn.

Slutlig redigering och sammanställning av materialet har Cecilia
Lunder ansvarat för, i samråd med övriga projektgruppen.

Följande har deltagit i projektgruppen:

Monica Lundberg, Borås miljöskyddskontor
Jan-Åke Rosén, Lidköpings miljö- och hälsoskyddskontor
Gunilla Rådman, Lerums miljö- och hälsoskyddskontor
Ellen Samuelsson, Partille bygg- och miljökontor
Eva Tunhammar Hahn, Härryda konsumentvägledning
Anna-Lena Wullf, Borås miljöskyddskontor
Cecilia Lunder, bitr. projektledare Miljösamverkan Västra Götaland

1. Sammanfattning	5
2. Inledning	6
Syfte	6
Bakgrund	6
3. Beskrivning av kampanjen	7
Innehåll/inriktning	7
Aktörer	7
Översikt – moment och tidtabell	8
Beskrivning av kampanjens moment	8
A Tillsynshandledningen	8
B Upptaktsdag som startskott för kampanjen	9
C Miljökontorens förberedelser inför tillsyn	9
D Tillsyn på försäljningsställen	10
E Miljökontorens uppföljning av tillsynen	16
F Information till allmänheten	18
G Utvärdering av kampanjen	19
4. Sammanfattning av regler för kampanjens tillsyn	20
Ansvar	20
Barnskyddande förslutning	20
Produkter som kräver barnskyddande förslutning	20
Svensk standard om barnskyddande förslutningar	21
Förvaring	22
Miljösanktionsavgifter/påföljder vid brister	23
Miljösanktionsavgift	23
Åtalsanmälan	23
5. Var man hittar mer kunskap och information	25
Miljösamverkans projektgrupp	25
Övriga kontaktpersoner	25
Webbplatser	25
Lagstiftning och miljömål	25
Myndigheter	25
Övriga	26
Referenser och litteratur	26

Bilagor

Bilaga 1	Kort faktasammanställning, faktablad, annonsunderlag samt pressmeddelande med budskap till allmänheten
Bilaga 2	Mall för utskick till försäljningsställen
Bilaga 3	Checklista för miljökontorens tillsyn
Bilaga 4	Sammanställning av regler som gäller märkning av kemiska produkter generellt, dvs. utöver regler som kampanjen direkt berörs av
Bilaga 5	Mall för brev till aktuell kommun och KemI vid konstaterad felmärkning av produkt

1. Sammanfattning

Miljösamverkans kemikaliekampanj 2004 handlar om barnsäkerhet. Den syftar till att genom tillsyn och information förebygga att barn förgiftas av kemiska produkter. Giftinformationscentralen får många samtal om olyckor som handlar om barn med misstänkta förgiftningstillstånd orsakade av kemikalier.

Tillsynen, som genomförs av länets miljökontor, riktar sig till butiker som säljer hälsofarliga kemiska produkter. Det handlar om kontroll av att hälsofarliga produkter har fungerande barnskyddande förslutning, att de förvaras barnsäkert och om butikernas egenkontroll. Information till allmänheten om risker och vad de bör tänka på för att undvika att barnen råkar ut för olyckor kommer att ske genom massmedia och genom att sprida faktablad på t.ex. barnavårdscentraler, förskolor, apotek, i butiker m.m.

Miljökontoren rekommenderas att samarbeta med sina kommuners konsumentvägledare. Långsiktigt hoppas vi att ett gott samarbete i denna kampanj kan bidra till ett utökat samarbete i de kommuner där man inte tidigare arbetat tillsammans.

Denna handledning innehåller beskrivningar av kampanjens moment: upptaktsdag, tillsyn i butiker inkl. förberedelser och uppföljning, annonsunderlag och faktablad för information till allmänheten. Regler för tillsynen sammanfattas. Även regler för sådant som inte direkt ingår i kampanjen finns i en bilaga. Övriga bilagor innehåller mallar och checklistor som stöd för kampanjens moment. Vill man söka mer information finns det hänvisningar till litteratur, webbplatser och kontaktpersoner.

2. Inledning

Syfte

Miljösamverkans kemikaliekampanj 2004 handlar om barnsäkerhet. Den syftar till att genom tillsyn och information förebygga att barn förgiftas av kemiska produkter.

Kampanjen innehåller två huvudmoment, tillsyn och information. Tillsynen, som genomförs av länets miljökontor, riktar sig till butiker som säljer hälsofarliga kemiska produkter. Vid tillsynen kontrolleras att hälsofarliga produkter har fungerande barnskyddande förslutning (de som enligt kraven i Kemikalielagstiftningen ska ha det) och att de förvaras barnsäkert i butiken.

Samtidigt ska länets invånare informeras om risker i samband med hälsofarliga kemiska produkter och vad de bör tänka på för att undvika att barnen råkar ut för olyckor.

Denna tillsynshandledning har tagits fram för att utgöra ett stöd för miljökontorens och konsumentvägledarnas arbete med kampanjen.

Bakgrund

Som delmål till miljömålet om en *Gifrfri miljö* finns t.ex. bättre kunskap om kemiska ämnens hälso- och miljöegenskaper, bättre miljö- och hälsoinformation om varor, utfasning av särskilt farliga ämnen. Kemikalietillsyn är ett viktigt redskap för att nå dessa mål.

Kemikalietillsyn passar bra att jobba med i kampanjform. De aktuella frågorna kan då belysas ordentligt, kontrolleras samtidigt och på likartat sätt i hela länet och kan uppmärksammas lokalt och regionalt.

Projektgruppens val på inriktning, märkning med barnsäkerhet i fokus, kändes naturligt. Giftinformationscentralen får årligen 30 000 samtal om olyckor som handlar om barn med misstänkta förgiftningstillstånd (barnolyckor är vanligast), och i nästan hälften av fallen är det kemikalier som är orsaken. De vanligaste kemikalierna är i följande ordning: rengöringsmedel, hygienprodukter, tändvätskor och lampoljor m.m. Ungefär 1500 samtal leder till sjukhusbesök, och då är det fram för allt vid olyckor med tändvätskor och liknande produkter. Med utgångspunkt ifrån detta tycker vi att det är viktigt att fokusera på hanteringen av kemikalier sett ur ett barnperspektiv, dels i hemmen (där flest olyckor sker), dels i butiker som säljer hälsofarliga produkter. Under planeringen av kampanjen har Kemikalieinspektionen (KemI) uppmärksammat problemet att vissa barnskyddande förslutningar på petroleumprodukter kan sluta att fungera, vilket ytterligare betonar vikten av att arbeta med denna inriktning. Att de barnskyddande förslutningarna finns och fungerar är grundförutsättningar. Det är också viktigt att produkterna förvaras så att barn inte når dem i butikerna. Många olyckor sker trots att barnskyddande förslutning finns och därför ska barn inte komma i kontakt med produkterna alls, varken i butiker eller hemma.

3. Beskrivning av kampanjen

Innehåll/inriktning

Miljösamverkans kemikaliekampanj 2004 handlar om barnsäker hantering. Den syftar till att genom tillsyn och information förebygga att barn förgiftas av kemiska produkter.

Kampanjen innehåller två huvudmoment:

- Tillsyn på försäljningsställen
- Information till allmänheten

Tillsynen, som länets miljökontor svarar för, riktar sig till butiker som säljer hälsofarliga kemiska produkter. Vid tillsynen kontrolleras att hälsofarliga produkter har fungerande barnskyddande förslutning (de som enligt kraven i Kemikalielagstiftningen ska ha det) och att de förvaras barnsäkert i butiken. Mer information om tillsynen kommer längre fram i detta kapitel. Nämnas bör att tillsynen vid försäljningsställen även omfattar information till ansvariga i butikerna.

Vid tillsyn kan andra fel upptäckas, dvs. sådant som inte ingår i kampanjen, och det kan förstås uppstå frågor om annat än just det som kampanjen fokuserar på. Därför kan tillsynen ibland komma att delvis omfatta andra frågor utöver barnsäkerhet, men det är inte sådant som kommer att följas upp i denna kampanj. Ambitionsnivå för tillsynen väljer varje kommun, dvs. om man vill kontrollera även andra regler utöver de som kampanjen handlar om.

Allmänheten ska informeras om risker i samband med hälsofarliga kemiska produkter och vad de bör tänka på för att undvika att barnen råkar ut för olyckor. Läs mer om detta längre fram i detta kapitel.

Aktörer

Det är som tidigare nämnts miljökontoren som kommer att utöva tillsyn, och det sker med stöd av kemikalielagstiftningen. Miljökontoren bör under kampanjtiden också medverka till att kommunens konsumenter informeras om risker i samband med hantering av hälsofarliga kemiska produkter samt hur man kan förebygga dessa risker.

Miljökontoren rekommenderas att samarbeta med konsumentvägledaren/-ledarna i sin kommun, i de fall en sådan finns, eftersom det handlar om konsumentskydd. Konsumentvägledarna har andra erfarenheter av konsumentkontakter och kan tillföra arbetet mycket. Varje kommun avgör i vilken utsträckning samarbete sker. En del konsumentvägledare kanske väljer att också följa med vid tillsynsbesök. Långsiktigt hoppas vi att ett gott samarbete i denna kampanj kan bidra till ett utökat samarbete i de kommuner där man inte tidigare arbetat tillsammans. Miljöfrågor är ju en viktig konsumentfråga.

Projektgruppen kommer också att se till att information går ut till t.ex. folkhälsosamordnare och samordnare för barnvårdscentraler, t.ex. genom att delta på en regional barnsäkerhetskonferens.

Miljösamverkans projektgrupp kommer att vara aktiva under hela kampanjperioden. Dels genom att svara för att information om kampanjen når massmedia med jämna mellanrum, dels genom att i vanlig ordning svara på frågor som uppkommer. Kemikalieinspektionen svarar också på frågor.

Översikt – moment och tidtabell

Vad	När	Vem
A Planering av delprojektet och framtagande av denna tillsynshandledning	Klart ca 1 vecka före upptaktsdag	Projektgruppen
B Upptaktsdag i Trollhättan	1 september	Projektgruppen arrangerar, miljökontor och konsumentvägledare deltar
C Förberedelser inför tillsyn	Fr.o.m. 2 september	Miljökontoren, ev. i samarbete med konsumentvägledare
D Tillsyn försäljningsställen	September - december	Miljökontoren, ev. i samarbete med konsumentvägledare
E Miljökontorens uppföljning av tillsynen	Fortlöpande, under och efter projektiden	Miljökontoren
F Information till allmänheten	Under hela kampanjtiden	Miljökontoren, konsumentvägledare samt Miljösamverkans projektgrupp
G Resultatsammanställning/utvärdering	Januari-februari 2005	Miljökontoren redovisar resultat, projektgruppen sammanställer och utvärderar

Beskrivning av kampanjens moment

A Tillsynshandledningen

Innehållet i denna tillsynshandledning ska utgöra stöd för miljökontorens och konsumentvägledarnas arbete med kampanjen, dvs. vid tillsyn i butiker och information till allmänheten.

B Upptaktsdag som startskott för kampanjen

Den 1 september, i Trollhättan, ordnas en upptaktsdag (halvdag) inför uppstarten av kampanjen. Målgrupper är kommunernas miljökontor och konsumentvägledare. Inbjudan har skickats ut separat. På dagen kommer kampanjens syfte och moment att beskrivas. Kemikalieinspektionen kommer att tala om märkning, med inriktning på barnsäkerhet.

C Miljökontorens förberedelser inför tillsyn

Urval av försäljningsställen

Miljökontoren avgör själva vilka försäljningsställen som ska besökas och hur många. Man behöver givetvis inte besöka samtliga försäljningsställen utan kan välja att delta i kampanjen genom att besöka en eller några butiker. Det är givetvis en fördel om man också kan delta genom att sprida information till sin kommuns konsumenter, oavsett omfattning på tillsyn i butiker.

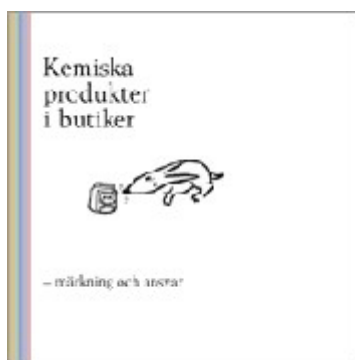
Försäljningsställen som lämpar sig bra för tillsyn:

- Färghandlar
- Byggvaruhus
- Dagligvaruhandel (stormarknader, lanthandlar m.m.)
- Bensinstationer

Det kan givetvis finnas även andra försäljningsställen som man kan informera och utöva tillsyn hos. Konsumentvägledare kan delta i urvalet av butiker, vilket kan vara till hjälp om de t.ex. fått frågor och ev. klagomål på märkning i vissa butiker.

Information till försäljningsställen

I början av kampanjtiden skickar miljökontoren, förslagsvis med hjälp av en brevmall i Bilaga 2 ett brev till alla, eller ett urval av, försäljningsställena i kommunen. Brevet informerar butikerna om den länsomfattande kampanjen som pågår under hösten 2004. De får också foldern *Kemiska produkter i butiker* (utgiven av KemI), som på ett lättillgängligt sätt informerar om gällande regler om märkning. Den senaste versionen trycktes under våren 2004 och i det övre, vänstra hörnet på dessa står det ”2:a reviderade upplagan”.

I Bilaga 2 finns också en brevmall för det brev som miljökontoret kan skicka till butiker som man har för avsikt att besöka, och därför vill boka tid hos.

Foldern kan med fördel även användas och överlämnas vid tillsynsbesöken. Varje miljökontor kommer att få 25 exemplar av foldern. Behöver man fler får man beställa (kostnadsfritt) från KemI (se sidan 25).

I brevet till försäljningsställen framgår att miljökontoret kommer att utöva tillsyn på en del av kommunens försäljningsställen (texten kan förstås anpassas till hur man planerar att arbeta med kampanjen i den aktuella kommunen). De kommuner som inte kommer att delta i kampanjen genom tillsyn kan ändå skicka ut detta brev med foldern bifogad som en information till butikerna.

D Tillsyn på försäljningsställen

Tillsynsmetodik

Tanken är att tillsynen, med hjälp av denna handledning och foldern från KemI, ska kunna utföras även av inspektörer på miljökontoren som inte vanligtvis arbetar med kemikalietillsyn. Förslagsvis är man två eller fler vid tillsyn, vilket vi ser som en möjlighet till kompetensutveckling, särskilt i små kommuner. Det är bra om en inspektör har erfarenhet av kemikalietillsyn kan fungera som stöd för sina kollegor.

Huruvida man vill göra föranmälda eller oanmälda besök lämnar vi åt varje miljökontor att bedöma. Vi tror att föranmälda besök kan vara en fördel eftersom det medför större möjlighet att få träffa den som är ansvarig och att hon/han hinner diskutera vid tillsynsbesöket.

Vad som ska kontrolleras och på vilket sätt

I kampanjen ingår tillsyn med avseende på barnsäkerhet, vilket innebär följande:

1. Kravet på att produkter som kräver barnsäker förslutning har fungerande sådana,
2. Kravet på att samma produkter förvaras svåråtkomligt för barn samt väl avskilt från produkter som är avsedda att förtäras, samt
3. Kravet på butikernas egenkontroll, t.ex. att de själva kontrollerar att produkter som kräver barnsäkra förslutningar verkligen har det vid leverans till butiken, samt att de fungerar (stickprovskontroller), vem som ansvarar för försäljningen av dessa produkter m.m.

Produkterna som är aktuella i denna kampanj är *hälsoskadliga* (dock inte alla, vilka det gäller framgår av faktarutan nedanför), *frätande*, *starkt frätande*, *giftiga* och *mycket giftiga*.

I de följande faktarutorna står vad som gäller för olika produkter. Reglerna med avseende på barnsäkerhet finns sammanfattade i kapitel 4. Det finns förstås även andra regler, utöver vad som omfattas av kampanjen. Det kan t.ex. vara att de ska vara märkta på svenska eller att de har kännbar varningsmärkning (s.k. taktilmärkning för synskadade). Några av dessa nämns i faktarutorna nedan. De miljökontor som vill kan utöka tillsynen till att omfatta mer än kampanjens tillsynsmoment, och kan då använda detta material. Materialet kan även användas efter det att kampanjen avslutats. Regler om sådant som inte omfattas av denna kampanj finns sammanfattade i en lathund i Bilaga 4 (föreskrifterna finns att hämta på KemI: s webbplats).

Hälsoskadlig

Kontrollera följande:

- Att förpackningen har barnskyddande förslutning om produkten:
 - är märkt med riskfrasen *Farligt. Kan ge lungskador vid förtäring.* (R65)
 - innehåller 3 procent metanol eller mer.Undantag: aerosoler och förseglade sprayanordningar
- Att produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras

Följande ingår inte i kampanjen men kan också kontrolleras:

- Att texten är på svenska
- Att förpackningen har kännbar varningsmärkning

Exempel på hälsoskadliga produkter är tändvätska, lysfotogen, avfettningsmedel, träolja, rengöringsmedel för trä och möbler, textilimpregnering m.m.

Frätande

Kontrollera följande:

- Att förpackningen har barnskyddande förslutning
 - Att produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras
-

Följande ingår inte i kampanjen men kan också kontrolleras:

- Att texten är på svenska
- Att förpackningen har kännbar varningsmärkning

För starkt frätande (riskfras R35):

- Att butiken har försäljningstillstånd från Länsstyrelsen.
Ett sådant tillstånd innebär ytterligare krav:
 - Att butiken för anteckningar om vilka som köpt dessa produkter och i vilka mängder
 - Att butiken kontrollerar att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen
 - Att produkten förvaras oåtkomlig för obehöriga
- (Inga tillstånd krävs för lut (natrium- och kaliumhydroxid))

Exempel på frätande produkter är kaustiksoda, ammoniak och murtvätt.

Giftig

Mycket giftig

Kontrollera följande:

- Att förpackningen har barnskyddande förslutning
 - Att produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras
-

Följande ingår inte i kampanjen men kan också kontrolleras:

- Att texten är på svenska
- Att förpackningen har kännbar varningsmärkning
- Att produkter med texten *Endast för yrkesmässigt bruk* inte säljs till privatpersoner (rutiner ska finnas för att säkerställa detta)
- Att butiken har försäljningstillstånd från Länsstyrelsen.
Ett sådant tillstånd innebär ytterligare krav:
 - Att butiken för anteckningar om vilka som köpt dessa produkter och i vilka mängder
 - Att butiken kontrollerar att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen (metanol är undantaget)
 - Att produkten förvaras oåtkomlig för obehöriga
 - Att märkning för metanol har kompletterats med försäljningsställets namn, adress och telefonnummer.

(Inga tillstånd krävs för motorbränslen, eldningsolja, ammoniakgas, explosiva varor, flussmedel, konstnärsfärger i pastaform, kromater och stenkolsstjära.)

Man kommer sannolikt inte att hitta många giftiga/mycket giftiga produkter vid denna tillsyn. De flesta som säljs är för yrkesmässigt bruk och får inte säljas till privatpersoner. På dessa krävs inte barnskyddande förslutning.

Den allra vanligaste barnskyddande förslutningen är skruvkorken som inte går att få upp om man inte samtidigt trycker korken nedåt (på återförslutningsbara förpackningar). Korken ser ut som en vanlig skruvkork, men har vanligen någon typ av symbol som visar hur man ska få upp den. Se bild till höger.

Bild Cecilia Lunder
Samma princip finns också på små förpackningar

Bild Gunilla Rådman

För engångsförpackningar finns det icke återförslutningsbara barnskyddande förslutningar. De definieras i standarden (se nedan) som ”En barnskyddande förpackning eller del av en barnskyddande förpackning vars hela innehåll måste tömmas på en gång och som när den väl öppnats inte kan förslutas igen på ett barnskyddande sätt.”

Det finns två svenska standarder som reglerar förslutningar. Barnskyddande förslutningar till återförslutbara behållare ska uppfylla kraven i svensk standard SS-EN 28 317, utgåva 1. Barnskyddande förslutningar till icke återförslutningsbara behållare, dvs. engångsförpackningar, ska uppfylla kraven i svensk standard SS-EN 862, utgåva 1. Läs mer om det i kapitel 4.

Ta med på tillsynsbesök:

- Foldern från KemI
- Checklistan i Bilaga 3
- Ev. texterna i kapitel 4 och bilaga 4 (det kan underlätta på plats om man har en sammanfattning av gällande regler, speciellt om diskussion eller frågetecken uppstår)
- Kamera. Det behövs dels för dokumentation av felaktigt märkta produkter, dels för att i lugn och ro kunna undersöka *eventuella* felmärkningar på kontoret, om man i butiken inte direkt kan avgöra om märkningen är felaktig eller inte.

På plats i butiken:

Först har man en inledande kontakt med den/de butiksansvariga. Därefter gör man utifrån sortimentet ett urval av antal produkter som ska kontrolleras (om man inte redan i förväg på kontoret har bestämt detta). Exempelvis kan man:

- kontrollera en eller två produkter i varje kategori produkter som kräver barnskyddande förslutning (två hälsoskadliga, två frätande o.s.v.), eller
- rikta in sig på en kategori produkter (rengöringsmedel eller något annat).

Tillsynen behöver alltså inte alls vara en genomgång av butikens hela sortiment av aktuella produkter.

De butiksansvariga får information om hur urvalet går till samt om hur själva kontrollen sker. Det kan vara bra att betona vad som kontrolleras, så att butiksansvariga inte uppfattar tillsynen som en genomgång som betyder att allt avseende märkning är okej.

Därefter sker tillsyn enligt följande tre punkter. (Under rubriken E Miljökontorens uppföljning finns exempel på brister och åtgärder.)

1. Kontroll av barnskyddande förslutningar:

Har produkten en barnskyddande förslutning? Den absolut vanligaste är korken som inte går att få upp om man inte samtidigt som man skruvar trycker den nedåt. Det finns också engångsförpackningar, de förslutningarna går inte att kontrollera genom skruvning utan får bedömas okulärt.

Fungerar förslutningen? Vid tillsynen provskruvar man helt enkelt korken utan att trycka, för att se om förslutningen fungerar. Får man då upp korken fungerar inte förslutningen. Det händer att den barnskyddande förslutningen inte är aktiverad. Då får man upp korken första gången man skruvar, men sedan är den aktiverad. (Detta anser vi att butiken bör upptäcka genom stickprovskontroller.)

I vissa fall kanske man stöter på en förslutning som man inte känner igen, eller att man av andra orsaker känner sig tveksam till funktionen. Då får den butiksansvarige svara på frågor om hur förslutningen ska fungera, och vissa fall får kontrollen även ske genom att man testar förslutningen. I tveksamma fall kan man kontakta KemI.

2. Kontroll av förvaring av produkterna i butiken:

Förvaras produkterna (dvs. samma produkter som kontrolleras med avseende på barnskyddande förslutningar) svåråtkomligt för små barn? Och väl avskilt från produkter avsedda att ätas/drickas? Det är särskilt viktigt om förpackningarna är små och lätta att hantera för barn. Det är butikens sak att välja hur de bäst löser detta, t.ex. genom att placera produkterna högt, i låst glasmonter eller bakom disk. Små barn tolkar vi på samma sätt som standarden för barnskyddande förslutningar, dvs. till och med 4 år. I tveksamma fall ska försiktighetsprincipen tillämpas, dvs. man ska se till att vara på säkra sidan hellre än att vara tveksam. Läs mer om detta i kapitel 4.

Bild Cecilia Lunder

Förvaring i brandsäkra skåp är vanligt i butikerna. Det kan vara ett sätt att förvara produkterna svåråtkomligt. Men mindre lämpligt om skåpet är placerat precis bredvid godis etc.

3. Dialog med butiksansvariga:

- Gå igenom resultat från tillsynen. Tillfredsställande eller brister som behöver gås igenom?
- Gå gärna igenom foldern *Kemiska produkter i butiker* för att visa var information om reglerna finns, och vad som gäller (då brister upptäckts).
- Gå igenom krav på egenkontroll. Fråga i vilken utsträckning de själva kontrollerar att produkter som kräver förslutning verkligen har det vid leverans till butiken (både tillverkarens/importörens ansvar, men även butikens vid försäljning)¹, samt om de själva, t.ex. genom stickprover, kontrollerar att förslutningar fungerar. Miljöbalkens allmänna krav på egenkontroll gäller. Det kan säkert underlätta för butiken om en eller några personer ansvarar för försäljningen, då blir det tydligt vem som ansvarar för att hanteringen är korrekt.

Om man vid tillsyn också kontrollerar/redan känner till att försäljningstillstånd finns/krävs för yrkesmässig överlåtelse av livsfarliga och mycket farliga kemiska produkter:

Egenkontrollförordningen (Förordning 1998: 901 om verksamhetsutövares egenkontroll) är då tillämplig, vilket innebär att det ska finnas en fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och föreskrifter meddelade med stöd av den (kravet på tillstånd regleras i miljöbalkens 14 kap, Förordning 1998: 941 om kemiska produkter och biotekniska organismer 14 §, samt i KIFS 1998: 8).

E Miljökontorens uppföljning av tillsynen

Under hela kampanjtiden och efteråt följer miljökontoren upp sin tillsyn. Här tar vi upp en del om de verktyg som finns att tillgå vid upptäckt av brister.

¹ Längre ned på denna sida under *Miljökontorens uppföljning av tillsynen* redovisas hur man med hjälp av säkerhetsdatablad kan kontrollera att en produkt är rätt klassificerad och märkt, och därmed uppfyller krav på barnskyddande förslutning. Detta tillvägagångssätt kan även butikerna tillämpa i sin egenkontroll.

Exempel på brister och åtgärder av sådant som ingår i kampanjen

- *Barnskyddande förslutning saknas*

Kontrollera att farobeteckningen är korrekt. Bara om farobeteckningen är korrekt kan det förutsättas att butiken kunnat ha en rimlig möjlighet att bedöma om produkten ska ha en barnskyddande förslutning. Detta är viktigt för att kunna avgöra om handlaren/butiken ska kunna ställas till svars för att förslutningen saknas. I Kemikalieinspektionens föreskrifter (1998: 8) om kemiska produkter och biotekniska organismer finns bl.a. regler om hur säkerhetsdatablad (varuinformationsblad) ska utformas. Bladen ska innehålla 16 obligatoriska avsnitt och under punkten 15 ska information lämnas om säkerhet, hälsa och miljö. Denna information anger produktens klassificering och vad som ska stå på märkningen. Att jämföra punkt 15 på säkerhetsdatabladet med etiketten på förpackningen kan vara ett sätt att se om förpackningen är korrekt märkt. Man kan inte kräva att butiken har säkerhetsdatablad (SDB) på plats (även om de säljer vissa produkter till yrkesmässiga användare), men de ska kunna tillhandahålla det. Begär alltså in ett SDB om det inte finns på plats vid besöket.

Om ovanstående kontroll visar att barnsäker förslutning krävs men saknas:

Produkter som saknar förslutning ska inte säljas. Tala direkt om att produkterna måste plockas bort från hyllorna. Fotografera helst innan de plockas bort, samt notera antal förpackningar som brister. Om det skulle vara så att en butik inte plockar bort produkterna på miljökontorets uppmaning, eller t.o.m. vägrar, kan beslut om föreläggande vid vite fattas.

Även tillverkaren/importören har ett ansvar. Uppmana butiken att kontakta leverantören. Miljökontoret kontaktar miljökontoret i den kommun där produkten tillverkas eller där en importör har sin hemvist, så att de kan ställa krav på åtgärder. (Finns leverantören i den egna kommunen ställer man självklart krav på denne.) Även KemI bör informeras. Detta kan ske med hjälp av brevmallen i Bilaga 5.

Beslut om miljöstraffavgift (SFS 1998: 950) ska fattas när någon erbjuder eller säljer kemiska produkter i behållare som *saknar* föreskriven barnskyddande förslutning. Läs mer om detta i kapitel 4.²

Åtalsanmälan kan vara aktuellt, läs mer i kapitel 4.

- *Barnskyddande förslutning finns men fungerar inte*

Provskruvningen resulterar i att korken öppnas, dvs. den barnskyddande förslutningen fungerar inte. Produkter med icke-fungerande förslutning ska inte säljas. Tala direkt om att produkterna måste plockas bort från hyllorna. Fotografera helst innan de plockas bort, samt notera antal förpackningar som brister. Om det skulle vara så att en butik inte plockar bort produkterna på miljökontorets uppmaning, eller t.o.m. vägrar, kan beslut om föreläggande vid vite fattas.

Även tillverkaren/importören har ett ansvar. Uppmana butiken att kontakta leverantören. Miljökontoret kontaktar miljökontoret i den kommun där produkten tillverkas eller där en importör har sin hemvist, så att de kan ställa krav på åtgärder.

² Det gäller alltså när barnskyddande förslutning respektive kännbar varningsmärkning helt saknas. KemI anser inte att man bör besluta om MSA när en förslutning finns men inte fungerar. Mer om detta står i KemI: s Råd och Tips ”Miljöstraffavgifter på kemikalieområdet” (reviderad i juli 2002).

(Finns leverantören i den egna kommunen ställer man självklart krav på denne.)
Även KemI bör informeras. Detta kan ske med hjälp av brevmallen i Bilaga 5.

- *Produkter förvaras lättåtkomligt för små barn och/eller bredvid livsmedel*
Det finns inga regler som exakt anger hur produkterna ska förvaras, bara att det ska förvaras svåråtkomligt för små barn. Det kan vara en bedömningsfråga. Men om man är tveksam till om produkterna kan nås, se till att vara på den säkra sidan. För ett resonemang med den/de ansvariga och låt dem föreslå en säkrare förvaring. Om produkterna inte flyttas redan vid tillsynsbesöket, se till att den/de ansvariga förstår att det ska ske i princip omgående. I vissa fall kan ett uppföljande besök behövas för att kontrollera att åtgärder har vidtagits, det får avgöras från fall till fall.

Om produkterna förvaras nära mat och dryck, speciellt godis eller annat som barn gillar, uppmana butiken att möblera om så att det förvaras åtskilt. Samma sak som ovan när det gäller hur snabbt butiken ska åtgärda bristen.

Åtalsanmälan kan vara aktuellt, läs mer i kapitel 4.

- *Bristande egenkontroll*
Om den/de ansvariga inte känner till gällande regler, dvs. inser inte vilket ansvar de har vid försäljning av dessa produkter, innebär det sannolikt att de inte t.ex. kontrollerar att produkter vid leverans har barnskyddande förslutningar, och heller aldrig testat att förslutningar verkligen fungerar. Som motivation för butiken är det viktigt att förklara vikten av denna egna kontroll.

Exempel på sådant som inte ingår i kampanjen

Brister som upptäcks som gäller sådant som inte ingår i kampanjen kan man läsa mer om i Bilaga 4.

F Information till allmänheten

Ett viktigt inslag i kampanjen är information till allmänheten. Vi vill att de uppmärksammas på risken med dessa kemiska produkter, framför allt i hemmet, men även i butiken och på andra ställen. Länets invånare kommer att informeras genom massmedia, både reportage och annonser. I de fall vårt framtagna faktablad används och sprids är det också en viktig informationskanal.

I Bilaga 1 finns:

- ❑ En **kort sammanställning** av risker, regler m.m. som kan utgöra del av underlaget för massmedias bevakning av kampanjen. Lägg separat på Miljösamverkans webbplats.
- ❑ Ett **faktablad** som kommuner, och alla andra som önskar, kan använda både under och efter kampanjen. *Tips* kan vara på barnvårdscentraler, i butiker, apotek, till förskolor m.m.
Om det finns intresse från några kommuner om att gemensamt bekosta tryckning av ett neutralt blad, dvs. utan kommunspecifika uppgifter, kommer Miljösamverkan att ordna det. Om ni är intresserade av detta - kontakta oss!
(Vi kommer att pejla intresset för detta på upptaktsdagen.)

De kommuner som vill använda faktabladet med sin kommunlogotype inmonterad får en cd-romskiva med faktabladet i tryckbar form. På detta finns ett tomt utrymme där kommunlogotypen, telefonnummer och webbadress kan monteras in. Man kan sedan välja antingen att låta trycka upp faktabladet på tryckeri *eller* skriva ut det på färgskrivare. Det senare alternativet är troligtvis billigare om upplagan är liten. Man kan då lämna cd-romskivan till exempelvis Arkitektkopia, eller om kompetens och teknik finns inom kommunen ordna med det internt. Då är det viktigt att tänka på att utskriften ska göras ”utfallande”, dvs. så att det inte blir en vit kant runtom.

- ❑ **Annonsunderlag** som kommunerna kan använda vid annonsering i den lokala tidningen m.m. Kostnader för sådan annonsering står varje kommun för. Även detta underlaga får man på en cd-romskiva. Annonsen är i nuläget neutral, men det finns utrymme för att montera in kommunens logotype, telefonnummer, webbadress etc. Annonsen måste också *formatanpassas* till den aktuella tidningen (olika moduler på olika tidningar). Det kan tidningen göra mot en kostnad. Om det finns informationsekreterare eller annan kunnig person inom kommunen kan det göras internt.
Tips! Om lokaltidningen täcker flera kommuner, sätt in annonsen gemensamt och spara pengar.
- ❑ **Pressmeddelandet** som skickas ut innan kampanjstart och upptaktsdag (då press också bjuds in)

Bild som finns med på faktabladet och i annonsen

Vi vill uppmuntra alla miljökontor och konsumentvägledare att aktivt kontakta massmedia för att få dem att skriva om kampanjen. Reportage med lokal anknytning är alltid bra. T.ex. kan massmedia vara med vid ett tillsynsbesök.

Faktabladet gör förstås bäst nytta om det läses! Kontakta barnavårdscentraler, vårdcentraler, bibliotek, förskolor, butiker och andra som kan sprida informationen vidare. Kanske kan man få medfinansiärer till tryckning av faktabladet.

Projektgruppen kommer inför och under hela kampanjen också att ansvara för att information sprids till massmedia m.fl.

G Utvärdering av kampanjen

I slutet av året skickar projektgruppen ut underlag till miljökontoren så att resultat och erfarenheter från kampanjen kan redovisas. Projektgruppen utvärderar kampanjen och slutredovisar i februari 2005.

4. Sammanfattning av regler för kampanjens tillsyn

I detta kapitel ges en sammanfattning av de regler som finns gällande barnsäkerhet, dvs. som kampanjen omfattas av. En lathund med generella regler om märkning i övrigt finns sammanfattade i bilaga 4. På KemI: s webbplats hittar man alla gällande föreskrifter.

Ansvar

Ansvaret för att märkningen är korrekt vilar tyngst på primärleverantören. Men butiken har också ett ansvar. Om en produkt t ex saknar barnsäker förslutning, är det butikens skyldighet att åtgärda det. Det krävs tillräcklig kunskap om reglerna för att uppfylla skyldigheterna. Butiken har också ett ansvar för att farliga kemiska produkter förvaras så att barn inte kan komma åt dem. Primärleverantörens ansvar regleras i KIFS 1998: 8 (senast ändrad 2004: 4), 3 kap 1 §. Detaljhandelns ansvar framgår av samma kapitel 3 §.

Barnskyddande förslutning

Produkter som kräver barnskyddande förslutning

Bestämmelserna om barnskyddande förslutning finns i KIFS 1998: 8, 3 kap 3 §. Information om tillämpning finns på KemI: s hemsida. Meningen med barnskyddande förslutningar är att det ska ta så lång tid för små barn, t.o.m. 4 år, att öppna dem att någon vuxen hinner ingripa innan olyckan händer.

Kravet på barnskyddande förslutning gäller förpackningar, oavsett storlek, som erbjuds eller säljs till allmänheten för kemiska produkter med följande farosymboler och farobeteckningar:

Hälsoskadlig

Frätande

Giftig

Mycket giftig

Endast med riskfras R65 -Farligt. Kan ge lungskador vid förtäring, samt produkter som innehåller mer än eller lika med 3 % metanol. Kravet omfattar inte produkter i form av aerosoler eller i behållare med förseglad sprayanordning.

Barnskyddande förslutning ska också finnas på produkter som innehåller ≥ 3 % metanol. I föreskrifterna står också att barnskyddande förslutning ska finnas på produkter som innehåller ≥ 1 % metylenklorid (diklormetan). Det är inte tillåtet att saluhålla eller överlåta produkter som innehåller metylenklorid och det är ej heller tillåtet att använda sådana produkter yrkesmässigt (enligt SFS 1998: 944). I praktiken ska sådana produkter alltså inte finnas i hyllorna!

Produkter som är klassificerade i faroklassen hälsoskadlig med riskfras R 65 men som släpps ut på marknaden i form av aerosoler eller i behållare försedda med en förseglad sprayanordning är undantagna från kravet på barnskyddande förslutning (KIFS 1998:8, 3 kap 3 § punkt 2). Motivet är att aerosoler och behållare med förseglad sprayanordning avger produkten som en ”dimma” och det bedöms medföra en obetydlig risk för att den orsakar skada.

Bild Gunilla Rådman

Undantaget är inte glasklart formulerat men avsikten är att peka ut de anordningar som även efter att de tagits i bruk, kan anses försvåra intag av produkten i vätskeform (se i KemI:s Råd och Tips Miljösanktionsavgifter på kemikalieområdet sid. 9). Exempel på sådana produkter är vissa avfettningsmedel för bilar i sprayförpackningar. Förpackningen har en förslutning som sitter fast och det krävs att man vrider på ett munstycke för att få ut produkten. Munstycket ska vara utformat så att det bildas en ”dimma” och inte en stråle när produkten används.

Svensk standard om barnskyddande förslutningar

Enligt Kemikalieinspektionens föreskrifter ska förpackningarna till vissa kemiska produkter vara försedda med barnskyddande förslutningar om produkten erbjuds eller säljs till allmänheten. Detta gäller oavsett storlek på behållaren.

Barnskyddande förslutningar till återförslutbara behållare skall uppfylla kraven i svensk standard SS-EN 28 317 (utgåva 1), och till icke återförslutningsbara behållare svensk standard SS-EN 862 (utgåva 1). Detta framgår av föreskrifterna (KIFS 1998: 8 ändrad 2004: 4) 3 kap. 3 § p.4. Icke återförslutningsbar barnskyddande förslutning definieras i standarden som ”En barnskyddande förpackning eller del av en barnskyddande förpackning vars hela innehåll måste tömmas på en gång och som när den väl öppnats inte kan förslutas igen på ett barnskyddande sätt.”

Standarderna beskriver hur dessa förpackningar ska testas. Standarderna tar inte upp hur förslutningen ska utformas eller se ut. Förpackningen testas praktiskt genom att en testgrupp med barn får försöka öppna förslutna förpackningar, det är förfarandet kring det testet som standarderna beskriver. Sammanfattningsvis anger standarderna att barnen i

testgruppen ska vara jämnt fördelade mellan kön och ålder (42 och 51 månader) och inte ha varit med om något liknande test tidigare. Så långt som möjligt ska testgruppen vara representativ vad gäller social och etnisk bakgrund i jämförelse med landets vuxna befolkning. Ytterligare krav anges i standarderna på var testet ska ske och hur det ska dokumenteras.

Testkraven som **en återförslutningsbar förpackning** ska klara är att:

- minst 85 % av barnen inte ska kunna öppna förpackningen inom 5 min och
- minst 80 % av barnen (som inte kunde öppna den efter 5 min) ska inte heller kunna öppna förpackningen efter ytterligare 5 minuters försök, efter det att barnen visats hur förpackningen kan öppnas och stängas.

Testkraven som **en icke återförslutningsbar förpackning** ska klara är att:

- minst 80 % av barnen inte ska kunna öppna förpackningen inom 6 minuter.

Som framgår av testmetoderna innebär det inte att godkända förpackningar är omöjliga att öppna för ett barn. Förpackningen är alltså inte barnsäker! Även om förpackningen är godkänd enligt någon av standarderna så kan en del (upp till 15 %) barn få upp den inom 5 min. Förpackningen ska klara att fördröja öppnandet så att en vuxen kan hinna uppfatta situationen och ta produkten från barnet innan barnet kommer åt innehållet.

Bild Anna-Lena Wullf

Korken ska vara svår att få upp!

Vid tveksamheter om de barnslutande förpackningarna klarar kraven så bör Kemikalieinspektionen kontaktas. Det är bara KemI som kan kräva intyg på att förpackningarna klarar SIS-standarderna.

Förvaring

Det finns ett fåtal allmänt hållna regler om förvaring (KIFS 1998:8, 3 kap 5-7§§, senast ändrad 2004:4). Hälsosfarliga kemiska produkter skall förvaras så att de är svåråtkomliga för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras (6 §). Det är butikens sak att välja hur de bäst löser detta, t ex genom att placera produkten högt, i låst glasmonter eller bakom disk. Vi tolkar att små barn är samma som avses i standarden, dvs. t.o.m. 4 år. Det finns inga rättsfall som förtydligar exakt vad som är svåråtkomligt eller vad som är väl avskilt. Man får säkert göra bedömningar från fall till fall, och gemensamt med butiksansvariga föra en dialog. Men är man tveksam anser vi att är det bättre att tillämpa försiktighetsprincipen.

I föreskrifterna anges också att hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter ska förvaras så att hälso- och miljörisker förebyggs (5 §). Kemiska produkter som omfattas av

tillståndskrav (se sidan 16) ska förvaras så att obehöriga inte kan komma åt dem (7 §). Butiken kan lösa detta exempelvis genom att förvara produkterna inlåsta, bakom disk eller på ett lager.

Miljösanktionsavgifter/påföljder vid brister

Miljösanktionsavgift

Miljösanktionsavgifter enligt 30 kap miljöbalken skall tas ut för de överträdelser och med de belopp som anges i bilagan till förordningen (SFS 1998: 950) om miljösanktionsavgifter. En miljösanktionsavgift skall betalas av en näringsidkare som vid bedrivandet av näringsverksamhet t ex åsidosätter föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken. Tillsynsmyndigheten beslutar om miljösanktionsavgift.

- Barnskyddande förslutning

Enligt punkt 5.4 i bilagan till förordningen (SFS 1999:950) om miljösanktionsavgifter skall en miljösanktionsavgift betalas av näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet erbjuder eller säljer kemiska produkter i behållare som saknar föreskriven barnskyddande förslutning (3 kap 1 och 3 § KIFS 1998:8). Avgiften är 15 000 kronor. Observera att överträdelsen avser kemiska produkter som säljs till allmänheten. (Formuleringen ”erbjuder **eller** säljer” innebär att överlåtelse inte behöver konstateras.) Eftersom det i föreskriften står behållare som **saknar** barnskyddande förslutning, bör ingen möda läggas ner på att bedöma en förslutnings kvalitet. (Mer om detta står i Råd och Tips ”Miljösanktionsavgifter på kemikalieområdet”).

Åtalsanmälan

Om tillsynsmyndigheten anser att det finns misstanke om brott enligt 29 kap miljöbalken ska den aktuella överträdelsen anmälas till polis- eller åklagarmyndigheten.

Följande paragrafer i 29 kap miljöbalken kan vara aktuella vid en anmälan om åtalsprövning till polis- eller åklagarmyndigheten för respektive överträdelse:

- Barnskyddande förslutningar

3 §

Den som med uppsåt eller grov oaktsamhet tar befattning med en kemisk produkt utan att vidta de skyddsåtgärder eller försiktighetsmått i övrigt som behövs på grund av produktens inneboende egenskaper för att hindra eller motverka skador på människor döms för miljöfarlig kemikaliehantering till böter eller fängelse i högst 2 år.

8 § punkt 22

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter i fråga om hantering av kemiska produkter (som är meddelade med stöd av 14 kap 24 § miljöbalken) döms till böter eller fängelse i högst 2 år. Föreskrifterna som handlar om barnskyddande förslutningar är meddelade med stöd av 14 kap 24 § miljöbalken.

- Förvaring av kemiska produkter

8 § punkt 22

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter i fråga om hantering av kemiska produkter (som är meddelade med stöd av 14 kap 24 § miljöbalken) döms till böter eller fängelse i högst 2 år. Föreskrifterna som handlar om barnskyddande förslutningar är meddelade med stöd av 14 kap 24 § miljöbalken.

5. Var man hittar mer kunskap och information

Miljösamverkans projektgrupp

Miljösamverkans projektgrupp finns under projekttiden som stöd i de fall det behövs:

Monica Lundberg	Borås miljöskyddskontor	monica.lundbergSNABELAboras.se	033-35 30 05
Jan-Åke Rosén	Lidköpings miljö- och hälsoskyddskontor	jan-ake.rosenSNABELAlidkoping.se	0510-77 02 69
Gunilla Rådman	Lerums miljö- och hälsoskyddskontor	gunilla.radmanSNABELAlerum.se	0302-52 15 72
Ellen Samuelsson	Partille bygg- och miljökontor	ellen.samuelssonSNABELApartille.se	031-792 12 36
Eva Tunhammar Hahn	Härryda konsumentvägledning	eva.hahnSNABELAharryda.se	031-724 65 02
Anna-Lena Wullf	Borås miljöskyddskontor	anna-lena.wullfSNABELAboras.se	033-35 30 14
Cecilia Lunder	Miljösamverkan Västra Götaland	cecilia.lunderSNABELAo.lst.se	031-60 58 95

(Vi har bytt ut @ mot SNABELA för att förhindra virus spridning)

Övriga kontaktpersoner

Kemikalieinspektionens enhet för inspektion och vägledning (tfn, se nedan).

Webbplatser

Lagstiftning och miljömål

www.lagrummet.gov.se

Lagstiftning och annan rättsinformation

www.tofr.info

Tillsyns- och Föreskriftsrådet

www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverkets portal

www.miljomal.nu

Miljömålsportalen

www.o.lst.se/miljomal

Regionala miljömål, Västra Götalands län

Myndigheter

www.kemi.se

Kemikalieinspektionen, tfn 08-519 411 00,
kemi@kemi.se

Här finns mycket information att hämta, bl.a. föreskrifter, statistik, frågor & svar. Vissa sidor vänder sig direkt till inspektörer, vissa till konsumenter, vissa till företag m.m.

Det finns också flera databaser med information, t.ex. prioriteringsguiden PRIO, som ger information om ca 4000 ämnen, i två prioriteringsnivåer: utfasningsämnen och riskminskningsämnen, Begränsningsdatabasen, som innehåller uppgifter om ämnen som är begränsade i svensk lagstiftning, bekämpningsmedelsregistret m.m.

På startsidan finns aktuella pressmeddelanden från KemI.

www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket. Tfn 08-698 10 00,
natur@naturvardsverket.se

www.konsumentverket.se

Konsumentverket, Tfn 08- 429 05 00,
webbredaktionen@konsumentverket.se

Övriga

www.giftinformationscentralen.se

Giftinformationscentralen, Tfn 08-331231,
giftinformation@apoteket.se

www.miljosamverkan.se

Miljösamverkans webbplats, info om kampanjen

Referenser och litteratur

Kemiska produkter i butiker –märkning och ansvar, folder utgiven av KemI, 2:a reviderade upplagan

Svensk standard SS-EN 28 317, utgåva 1, om barnskyddande förslutningar till återförslutbara behållare, samt Svensk standard SS-EN 862, utgåva 1, om barnskyddande förslutningar på engångsförpackningar. Kan beställas på www.sis.se som pdf eller i pappersformat till en kostnad av 295 kr resp. 715 kr (den andra är över satt till svenska, vilket är förklaringen till prisskillnaden).

Råd och Tips om säkerhetsdatablad/varuinformationsblad, reviderad i juni 2004, KemI
Råd och Tips om miljöskiktionsavgifter, KemI

Produktinformation, hjälp till dig som arbetar med klassificering, märkning och varuinformationsblad/säkerhetsdatablad, KemI , best.nr. 510 736, kan beställas från Närservice, Tfn 0158-24 51 35, e-post gnestalagret@ams.amv.se

Farligt – Ofarligt?, utgiven av Giftinformationscentralen och Konsumentverket 2002, kan beställas från Konsumentverkets webbplats (kostnad 159 kr)

Kemikalietillsynsprojekt i Stockholms län 2002, Länsstyrelsen i Stockholms län mars 2003, finns att ladda ned från www.ab.lst.se, klicka Publikationer, rapporter och övriga skrifter

Kemikalietillsyn hos användare, stickprovskontroll av säkerhetsdatablad och etikett hos grafiker, oorganiska ytbehandlare och lackerare (utfördes under 2002), Göteborgs miljöförvaltning, PM 2003: 7, finns att ladda ned från www.miljo.goteborg.se, klicka Trycksaker, PM.

I denna bilaga finns material om den del av kampanjen som handlar om information till allmänheten. Här finns:

- En **kort sammanställning av risker, regler m.m.** som t.ex. kan utgöra del av underlaget för massmedias bevakning av kampanjen. Läggs separat på webbplatsen.
- Ett **faktablad** som kommuner och alla andra som önskar, kan använda både under och efter kampanjen. Tips kan vara på barnvårdscentraler, i butiker, apotek, till förskolor m.m. Läs mer om tillvägagångssätt på sidan 18.
- Annonsunderlag** som kommunerna (miljökontor och konsumentvägledare) kan använda vid annonsering i lokaltidning m.m. Info om detta finns också på sidan 19.
- Pressmeddelandet** som skickas ut innan kampanjstart och upptaktsdag (då press också bjuds in)

Kort om risker, regler och annat, bakgrund till kampanjen ”Kolla korken” - för att undvika barnförgiftningar

Bakgrund

Varje år sker tusentals förgiftningstillbud i hemmen med barn som får i sig kemikalier. Oftast gäller det barn mellan tre och fyra år som smakat på rengöringsmedel av olika slag, till exempel maskindiskmedel. Den vanligaste orsaken till sjukhusvård är när barnen fått i sig bränsle, som tändvätska och lampolja, vilket kan orsaka kemisk lunginflammation. Riktigt allvarligt kan det även bli när barn får i sig alkaliska ämnen, som ofta finns i bland annat propplösare och ugnrensningemedel. Kylarvätska som innehåller etylenglykol kan ge svåra njurskador.

Regler för kemikalier i butiker

Kommunernas miljökontor kontrollerar hur butikerna hanterar kemikalier. När det gäller barnsäkerhet är det framför allt två saker som är viktiga:

1. Vissa produkter ska enligt reglerna ha en barnskyddande förslutning. En barnskyddande förslutning är inte helt säker, det betyder bara att det tar längre tid för små barn att öppna den. Kravet på barnskyddande förslutning gäller förpackningar, oavsett storlek, som erbjuds eller säljs till allmänheten för kemiska produkter med följande farosymboler och farobeteckningar:

Hälsoskadlig*

Frätande

Giftig

Mycket giftig

De vanligaste förslutningarna är skruvkorkarna som inte går att få upp om man inte samtidigt trycker nedåt. Vid tillsyn kontrollerar alltså miljökontoren att barnskyddande förslutning finns och att de fungerar. Det är också viktigt att butikerna själva kontrollerar detta när de får varor till butiken.

2. Farliga produkter ska förvaras så att de är svåråtkomliga för små barn. Det är butikens sak att välja hur de bäst löser detta, t ex genom att placera produkten högt, i låst glasmonter eller bakom disk. Produkterna ska också förvaras väl avskilda från mat och dryck.

* Endast produkter med riskfras R65 -Farligt. Kan ge lungskador vid förtäring, *samt* produkter som innehåller 3 % metanol eller mer. Kravet omfattar inte produkter i form av aerosoler eller i behållare med förseglad sprayanordning.

Viktigt för alla att tänka på!

Föräldrar och andra som har kontakt med små barn bör tänka på:

- En barnskyddande förpackning betyder inte att den är helt säker, det betyder bara att den tar längre tid att öppna.
- Håll aldrig över kemikalier från originalförpackning till annan förpackning.
- Förvara kemikalier i låst skåp, eller annan plats som barnet inte kan nå.
- Håll uppsikt vid användandet, till exempel vid grillning, målning etc.
- Vissa barnsäkra förslutningar slutar fungera om de förvaras länge, på grund av att innehållet påverkar plasten i korken/locket.
- Var observant i butiken; står t.ex. lacknaftan så att små barn kan nå? Kolla korken, fungerar den barnskyddande förslutningen på förpackningen du köper? Om inte, säg till personalen.

Vill du veta mer?

Några förslag på länkar där det kan finnas mer information:

www.kemi.se

Kemikalieinspektionen, tfn 08-519 411 00,
kemi@kemi.se

www.konsumentverket.se

Konsumentverket, Tfn 08- 429 05 00,
webbredaktionen@konsumentverket.se

www.giftinformationscentralen.se

Giftinformationscentralen, Tfn 08-331231,
giftinformation@apoteket.se

www.miljosamverkan.se

Miljösamverkans webbplats, klicka kemikalietillsyn

Vem hinne först?

Barn är snabba. Omåttligt nyfikna. Och uppfinningsrika. Allt ska undersökas. De kommer åt där vi trodde det var stängt. De öppnar förpackningar, burkar och flaskor med häpnadsväckande fingerfärdighet. Och stoppar i munnen! För munnen är kanske det viktigaste sinnet av alla när omgivningen ska undersökas.

**Så frågan är vem som hinne först.
Du eller det lilla barnet på upptäcktsfärd.**

Mums med toarent

Varje år sker tusentals förgiftningstillbud i hemmen med barn som får i sig kemikalier. Oftast gäller det barn mellan tre och fyra år som smakat på **rengöringsmedel** av olika slag, till exempel **maskindiskmedel**. Den vanligaste orsaken till sjukhusvård är när barnen fått i sig **bränsle**, som **tändvätska** och **lampolja**, vilket kan orsaka kemisk lunginflammation. Riktigt allvarligt kan det även bli när barn får i sig alkaliska ämnen, som ofta finns i bland annat **propplösare** och **ugnsrengöringsmedel**. **Kylarvätska** som innehåller etylenglykol kan ge svåra njurskador.

Tänk på!

- En barnskyddande förpackning betyder inte att den är helt säker, det betyder bara att den tar längre tid att öppna.
- Håll aldrig över kemikalier från originalförpackning till annan förpackning.
- Förvara kemikalier i låst skåp, eller annan plats som barnet inte kan nå.
- Håll uppsikt vid användandet, till exempel vid grillning, målning etc.
- Vissa barnskyddande förslutningar slutar fungera om de förvaras länge, på grund av att innehållet påverkar plasten i korken/locket.

Farligt i butiken

Det är inte bara i hemmet som det sker förgiftningsolyckor med kemikalier. I butiker ska kemikalier alltid förvaras oåtkomligt för barn och väl avskilt från mat och dryck. Giftiga kemiska produkter ska ha barnskyddande förpackning. Tyvärr är det inte alltid så!

Hjälp oss att skydda barnen!

Kommunens miljökontor kontrollerar hur butikerna i din kommun hanterar kemikalieprodukter, t ex att de förvaras på rätt sätt och är försedda med barnskyddande korkar och lock. Du kan hjälpa till att skapa en barnsäker miljö även i butikerna genom att vara observant och alltid säga till när du ser risker.

Var observant!

- Står lacknaftan så att barn kan nå? Förvaras maskindiskmedlet bredvid frukostflingorna?
- Kontrollera alltid direkt i butiken att flaskan, burken eller förpackningen, som innehåller riskabel kemikalie, har barnskyddande förslutning.

Om inte, säg till!

Kontakta miljökontoret i din kommun så får du information om hur du kan påverka barnsäkerheten hemma och i din butik.

Om olyckan är framme ring 112 och begär giftinformationscentralen

Vem hininner först?

Barn är snabba. Och uppfinningsrika. De öppnar förpackningar, burkar och flaskor med stor fingerfärdighet. Och stoppar i munnen! Så frågan är vem som hininner först. Du eller det lilla barnet på upptäcktsfärd.

Varje år sker tusentals olyckor med barn som får i sig kemikalier, allt från maskindiskmedel till lampolja och kylarvätska.

Håll uppsikt över barn & kemikalier!

 Miljösamverkan
VÄSTRA GÖTALAND

Kommunlogotype

Vem hinner först?

Vem hinner först, den vuxne eller det lilla barnet på upptäcktsfärd? Den frågan ställer vi i informationsmaterialet till kampanjen ”Kolla korken” som handlar om barn, kemikalier och säkerhet. Kampanjen startar i september.

Varje år sker tusentals förgiftningstillbud med barn som får i sig kemiska produkter. För kemikalier är en del av vår vardag. Det är ofta allt för enkelt för barn att komma i kontakt med giftiga produkter, inte minst hemma och i butiker där de säljs.

Många tror att barnskyddande förslutningar är en garanti, men i själva verket innebär inte en barnskyddande förpackning att den är helt säker, det betyder bara att den tar längre tid för ett barn att öppna. Dessutom kan vissa barnsäkra förslutningar upphöra att fungera därför att innehållet påverkar plasten i korken eller locket. Och allt för ofta kan man hitta bland annat propplösare och lampolja i lagom höjd för ett litet barn att nå i butikerna.

Därför startar kampanjen ”Kolla korken” i samarbete mellan Miljösamverkan Västra Götaland och miljökontoren i regionens kommuner. Nyckelpersoner finns på miljökontoren, i vissa kommuner i samarbete med konsumentvägledare.

”Kolla korken” riktar sig till hushåll och butiker med syfte att medvetandegöra risker och på så sätt förebygga att barn förgiftas av kemiska produkter.

Kampanjens ena ben är information och upplysning till småbarnsföräldrar och andra som har kontakt med små barn. Informationen kommer exempelvis att spridas på barnavårdscentraler, förskolor och via butiker.

Kampanjens andra ben är tillsyn i butiker som säljer kemikalier. Hälsosafarliga produkter ska alltid förvaras oåtkomligt för barn och väl avskilt från mat och dryck. De ska dessutom ha barnskyddande förslutning och det är butikens ansvar att kraven efterlevs. Tyvärr finns det brister i många butiker, vilket hotar barnsäkerheten. Därför kommer miljökontoren, med stöd av kemikalielagstiftningen, att genomföra tillsyn i allt från färghandlar och byggvaruhus till bensinstationer och dagligvaruhandel.

Startskottet för kampanjen är en upptaktsdag i Trollhättan för kommunernas miljöinspektörer och konsumentvägledare. Det blir en dag fylld av information och inspiration för alla som kommer att arbeta aktivt med kampanjen under höst och vinter.

— Vårt mål är att minska antalet förgiftningsolyckor med barn genom satsningar på tillsyn, upplysning och information. För faktum är att många förgiftningsolyckor beror på oaksamhet och det är egentligen ganska små åtgärder som krävs för att undanröja risker, säger Cecilia Lunder från Miljösamverkan Västra Götaland och koordinatör för kampanjen ”Kolla korken”.

Den första av dessa brevmallar kan användas när miljökontoren, ev. tillsammans med konsumentvägledare, skickar information om kampanjen till kommunens försäljningsställen. Bifoga Kemikalieinspektionens folder *Kemiska produkter i butiker*.

Den andra brevmallen kan användas för tidsbokning hos de försäljningsställen som man kommer att besöka under kampanjen (om man väljer föranmälda tillsynsbesök).

Brevmallarna finns i Wordformat på Miljösamverkans webbplats.

Till Dig som säljer kemiska produkter

Kolla korken - Länsomfattande tillsynskampanj om barnsäkerhet

Miljöskyddskontoret har enligt miljöbalken ett tillsynsansvar över bl a kemikaliehantering. För att höja kunskapsnivån när det gäller regler om försäljning av kemiska produkter för konsumentbruk kommer det under september – december 2004 att genomföras en tillsynskampanj om barnsäkerhet. Kampanjen vänder sig till stormarknader, färgbutiker, byggvaruhus m.fl. som säljer kemiska produkter. Förutom information kommer kampanjen även att omfatta tillsynsbesök hos ett antal försäljningsställen.

Tillsynen inriktar sig på produkter som ska ha barnskyddande förslutning. Företag, som tillverkar och importerar sådana produkter, har ansvar för att märkning och förslutning är riktig, men den som säljer produkterna i butik har också ett ansvar. I ansvaret ingår också att dessa produkter förvaras svåråtkomligt för barn.

Till detta brev bifogas broschyren ”*Kemiska produkter i butiker – märkning och ansvar*”. Mer information om lagstiftning m.m. finns på Kemikalieinspektionens hemsida www.kemi.se.

Miljöskyddskontoret

Till..

Länsomfattande tillsynskampanj om barnsäkerhet - Kolla korken

Under september – december 2004 genomförs en tillsynskampanj som riktar sig till stormarknader, färgbutiker, byggvaruhus m fl som säljer kemiska produkter. Tillsynen inriktar sig på produkter som ska ha barnskyddande förslutningar och som ska förvaras på ett barnsäkert sätt.

Miljöskyddskontoret planerar att besöka din verksamhet/butik denkl....Var vänlig meddela om dag eller tid inte är lämplig.

För den tillsyn vi utför debiteras X kr/timme enligt taxa fastställd av kommunfullmäktige.

Har du frågor är du välkommen att kontakta undertecknad.

NN
Miljöinspektör

På de följande sidorna finns checklistor till hjälp för miljökontorens tillsyn på försäljningsställen.

Användning av checklistorna:

1. Den första rutan handlar om butikens egenkontroll och fylls i en gång per butik.
2. Sedan följer en checklisteruta för hälsoskadliga produkter, en för frätande och en för giftiga/mycket giftiga. Fyll i en per produkt som ni kontrollerar. (Om flera förpackningar av exakt samma sort kontrolleras fyll då i antal förpackningar på checklistan.) (Det kan hända att man stöter på att några produkter är korrekta, men att andra likadana inte är det. Då kan det vara samma produkt men från olika leveranser.)

Checklistorna finns i Word-format på Miljösamverkans webbplats.

Datum	Försäljningsställe
Inspektör	Kontaktperson
Kontrollerar butiken att produkter som levereras till dem har barnskyddande förslutning?	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Görs stickprovskontroller av att förslutningar fungerar?	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Finns det någon särskild som ansvarar för försäljningen av dessa produkter? ^a	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Övrigt som diskuterats, uppmärksammats:	

^a Strikt lagkrav för butiker som ska ha tillstånd för försäljning av livsfarliga och mycket farliga produkter.

Datum	Försäljningsställe	
Inspektör	Kontaktperson	
Produkt (namn & tillverkare/importör)	Antal (fylls bara i om man kontrollerar flera likadana förpackningar)	
		
<h3>Hälsoskadlig</h3> <p>OBS! Endast hälsoskadliga produkter som är märkta med riskfrasen <i>Farligt. Kan ge lungskador vid förtäring</i>, eller som innehåller 3 procent metanol eller mer. Kravet omfattar <i>inte</i> produkter i form av aerosoler eller i behållare med förseglad sprayanordning</p>		
Kampanjtillsyn:		
Förpackningen har barnskyddande förslutning	☐ Ja ☐ Nej	
Ev. kommentar:		
Produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn	☐ Ja ☐ Nej	
Produkterna förvaras väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras	☐ Ja ☐ Nej	
Ev. kommentar:		
Produkten har fotograferats	☐ Ja ☐ Nej	
Övrigt:		
<hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/>		
Följande ingår inte i kampanjen men har ändå kontrollerats:		
Texten är på svenska	☐ Ja ☐ Nej	
Förpackningen har kännbar varningsmärkning	☐ Ja ☐ Nej	
Ev. kommentarer:		

Datum	Försäljningsställe
Inspektör	Kontaktperson
Produkt (namn & tillverkare/importör)	Antal (fylls bara i om man kontrollerar flera likadana förpackningar)
	
Frätande	
Kampanjtillsyn:	
Förpackningen har barnskyddande förslutning	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn	☐ Ja ☐ Nej
Produkterna förvaras väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Produkten har fotograferats	☐ Ja ☐ Nej
Övrigt:	
<hr/>	
Följande ingår inte i kampanjen men har ändå kontrollerats:	
Texten är på svenska	☐ Ja ☐ Nej
Förpackningen har kännbar varningsmärkning	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
För starkt frätande (riskfras R35):	
Butiken har försäljningstillstånd från Länsstyrelsen	☐ Ja ☐ Nej
Butiken för anteckningar om vilka som köpt dessa produkter och i vilka mängder	☐ Ja ☐ Nej
Butiken kontrollerar att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen	☐ Ja ☐ Nej
Produkten förvaras oåtkomlig för obehöriga	☐ Ja ☐ Nej
Inga tillstånd krävs för lut (natrium- och kaliumhydroxid)	
Ev. kommentarer:	

Datum	Försäljningsställe
Inspektör	Kontaktperson
Produkt (namn & tillverkare/importör)	Antal (fylls bara i om man kontrollerar flera likadana förpackningar)
Ringa in om produkten är giftig eller mycket giftig!	
	Giftig Mycket giftig
Kampanjtillsyn:	
Förpackningen har barnskyddande förslutning (krävs inte på produkter som bara får säljas för yrkesmässigt bruk)	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Produkterna förvaras svåråtkomligt för små barn och väl avskilda från produkter som är avsedda att förtäras	☐ Ja ☐ Delvis ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Produkten har fotograferats	☐ Ja ☐ Nej
Övrigt:	
<hr/> Följande ingår inte i kampanjen men har ändå kontrollerats:	
Texten är på svenska	☐ Ja ☐ Nej
Förpackningen har kännbar varningsmärkning	☐ Ja ☐ Nej
Ev. kommentarer:	
Produkter märkta med texten <i>Endast för yrkesmässigt bruk</i> säljs inte till privatpersoner	☐ Stämmer ☐ Stämmer inte
Butiken har försäljningstillstånd från Länsstyrelsen	☐ Ja ☐ Nej
Butiken för anteckningar om vilka som köpt dessa produkter och i vilka mängder	☐ Ja ☐ Nej
Butiken kontrollerar att eventuella privata köpare har tillstånd från Länsstyrelsen (metanol är undantaget)	☐ Ja ☐ Nej
Produkten förvaras oåtkomlig för obehöriga	☐ Ja ☐ Nej
Märkning för metanol har kompletterats med försäljningsställets namn, adress och telefonnummer	☐ Ja ☐ Nej
(Inga tillstånd krävs för motorbränslen, eldningsolja, ammoniakgas, explosiva varor, flussmedel, konstnärsfärger i pastaform, kromater och stenkolsstjära.)	
Ev. kommentarer:	

I denna bilaga har vi sammanfattat regler om märkning generellt. Det är alltså inte sådant som direkt berör vår tillsynskampanj (dessa regler har sammanfattats i kapitel 4), men som ändå kan bli föremål för diskussion eller frågetecken vid tillsynsbesök. Ta därför gärna med denna text vid tillsynsbesöken.

Regelsammanställning märkning av kemiska produkter

Märkningen på förpackningarna är den första information om miljö- och hälsorisker som användare av kemiska produkter får. Det är också den enda information som allmänheten får. Kemikalieinspektionens föreskrifter innehåller bestämmelser om vad märkningen ska innehålla, hur farosymboler med farobeteckningar ska utformas samt risk- och skyddsfrasernas lydelse.

Det är främst två föreskrifter från kemikalieinspektionen med dess ändringar/kompletteringar som reglerar klassificering och märkningen av de kemiska produkter som finns ute på marknaden:

KIFS 1994: 12 med ändringar och harmonisering till EG i KIFS 2001:3 och kompletteringar i 2003:3.

KIFS 1998: 8 med ändringar i 2004: 4. (inte klassificeringsregler men barnskyddande förpackningar, taktill märkning och säkerhetsdatablad mm).

I och med att KIFS 2001: 3 började gälla den 30 juli 2002 är reglerna om klassificering och märkning helt harmoniserade med motsvarande bestämmelser i EG-direktiven. Därmed finns det inte längre några svenska särbestämmelser.

Fr.o.m. 30 juli 2004 gäller också att den som släpper ut (tillverkare/importör) ett bekämpningsmedel på marknaden bestämmer klassificeringen och ansvarar för att produkten blir rätt märkt. Tidigare har kemikalieinspektionen beslutat om klassificering och märkning när det gäller bekämpningsmedel. Därmed finns inte heller några stora skillnader vad gäller märkning av kemiska bekämpningsmedel och övriga kemiska produkter. Övergångsregler finns dock vad gäller märkningen av de kemiska bekämpningsmedlen. Då projektet inte omfattar kemiska bekämpningsmedel går denna bilaga inte in närmare på reglerna om märkning av bekämpningsmedel.

Företag som tillverkar eller importerar produkterna har ansvar för att produkterna är rätt märkta. De som säljer produkterna i butik har ett ansvar för att det som säljs är korrekt märkt.

Här följer en lathund för laghänvisningar när det gäller märkningsfrågor och försäljning av kemiska produkter (undantag kemiska bekämpningsmedel, biocidprodukter och explosiva varor). Mer specifik information om barnsäkerhetsregler finns i handledningens kapitel 4.

Frågeställning	Lagtext
Anmälan till produktregister	<ul style="list-style-type: none">• 10-12 §§ förordning 1998:941• 7 kap. 1-10 §§ KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Anteckningsskyldighet	<ul style="list-style-type: none">• 8 kap. 3-6 §§ KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Barnskyddande förslutning	<ul style="list-style-type: none">• 3 kap. 3 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)

Detaljhandels skyldighet/ansvar att ha barnskyddande förslutningar	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 3 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Egenkontroll	<ul style="list-style-type: none"> • 26 kap. 19 § Miljöbalken • Förordningen (1998:901) om verksamhetsutövarens egenkontroll (<i>gäller vid försäljningstillstånd</i>)
Förpackning, allmänt	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 2 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Försäljningstillstånd	<ul style="list-style-type: none"> • 14-21 §§ förordning 1998:941 • 14 kap. 12 § Miljöbalken • 8 kap. 1-2 §§ KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Förvaring	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 5-7 §§ KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Förväxlingsrisk	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 4a § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Kemiskt bekämpningsmedel, definition	<ul style="list-style-type: none"> • 14 kap. 5 § Miljöbalken
Kemisk produkt, definition	<ul style="list-style-type: none"> • 14 kap. 2 § Miljöbalken
Kännbar märkning	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 4 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Livsfarliga produkter, definition	<ul style="list-style-type: none"> • 8 kap. 1 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Miljösanktionsavgift	<ul style="list-style-type: none"> • 30 kap. 1-10 §§ Miljöbalken • bilagan punkt 5.4 förordningen SFS 1998:950
Märkningens innehåll	<ul style="list-style-type: none"> • 2, 9-9b, 24-24a, 26 §§ KIFS 1994:12 (ändrad 2001:3)
Märkningssymboler (Farosymbol)	<ul style="list-style-type: none"> • Bilaga 1-2 KIFS 1994:12 (ändrad 2001:3)
Märkningens utformning	<ul style="list-style-type: none"> • 14-19 §§ KIFS 1994:12 (ändrad 2001:3)
Primärleverantörernas skyldighet/ansvar att ha barnskyddande förslutningar	<ul style="list-style-type: none"> • 3 kap. 1 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Produktregister	Se Anmälan till produktregister.
Säkerhetsdatablad	<ul style="list-style-type: none"> • 4 kap. 1-6 §§ KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Taktil märkning	Se Kännbar märkning
Tillverkare, definition	<ul style="list-style-type: none"> • 1 § Förordningen 1998:941 om kemiska produkter och biotekniska organismer.
Tillståndskrav	Se Försäljningstillstånd
Tungmetaller i förpackningar	<ul style="list-style-type: none"> • 12-14 §§ förordningen 1998:944 • 9 kap. 39 § KIFS 1998:8 (ändrad KIFS 2004:4)
Varuinformationsblad	Se Säkerhetsdatablad
Åtalsanmälan	<ul style="list-style-type: none"> • 29 kap. 3 §, 6 § p.2, 8 § p.22 Miljöbalken

Denna brevmall kan användas i de fall miljökontoret upptäcker en felaktigt märkt produkt. Förutom att ställa krav på butiken som saluför produkten har även tillverkare/importör ett ansvar. Brevet i denna mall skickas då till miljökontoret i den kommun där tillverkare/importör har sin hemvist, samt för kännedom till KemI.

I de fall det inte framgår var tillverkaren/importören finns skickas brevet enbart till KemI.

Formuläret finns i Word-format på Miljösamverkans webbplats.

(Kommunlogga)

Datum:
DATUM

Mottagare:
MILJÖKONTORET I BERÖRD KOMMUN
UTDELNINGSDRESS
POSTADRESS

Handläggare:
INSPEKTÖR
TFN

Diarienummer:
DNR.

För kännedom angående "TILLVERKARE/IMPORTÖR AB", i BERÖRD kommun

Miljökontoret i AKTUELL kommun har under hösten 2004 genomfört en tillsynskampanj med inriktning på märkning av kemiska produkter i detaljhandeln i samarbete med Miljösamverkan västra Götaland. Tillsynskampanjen har inriktats på barnsäkra förpackningar. I samband med kampanjen besökte vi DATUM "DETALJHANDEL AB" i AKTUELL kommun. Vid besöket uppmärksammades bl a en produkt som tillverkas/importeras av "TILLVERKARE/IMPORTÖR AB", på ADRESS i BERÖRD kommun. Följande kunde noteras:

- SYNPUNKT 1, t ex felaktig märkning
- SYNPUNKT 2, t ex inkonsekvent märkning
- SYNPUNKT 3, t ex ej anmäld till produktregistret

Eftersom miljönämnden i Aktuell kommun inte är tillsynsmyndighet över verksamheter belägna i BERÖRD kommun överlämnar vi denna information och bifogat material till er för kännedom och eventuell vidare handläggning.

Hör gärna av er om ni har några frågor.

MILJÖKONTORET

miljöinspektör

Bilaga: T EX TILLSYNSRAPPORT, SDB, MÄRKNINGSETIKETTER

Kopia: KEMIKALIEINSPEKTIONEN, BOX 2, 172 13 SUNDBYBERG
Har man varit i kontakt med "TILLVERKARE/IMPORTÖR AB" kan man även skicka en kopia till denne.

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra
Götalandsregionen, Kommunförbunden i länet,
kommunernas miljökontor

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 00

Webbplats

www.miljosamverkan.se

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com